

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Checklist

voor ouderen ten behoeve
van het voorkomen van

financiële
uitbuiting

Checklist voor ouderen ten behoeve van het voorkomen van financiële uitbuiting

Toelichting

Doel

Deze vragenlijst is bedoeld voor ouderen en hun sociale netwerk en gaat in op de wijze waarop iemand zijn of haar financiële huishouding heeft georganiseerd. De vragenlijst besteedt specifieke aandacht aan het voorkomen: heeft u uw financiële zaken zo geregeld dat de kans op financiële uitbuiting zo klein mogelijk is. De antwoorden op de vragen laten op een overzichtelijke manier zien welke zaken u wel geregeld heeft en welke zaken u aanvullend nog kunt regelen. Op basis daarvan kunt u, al dan niet in overleg met uw naasten, of de bank of een notaris, besluiten of u verdere zaken wilt of moet vastleggen om het risico op financieel misbruik te verkleinen.

Gebruiksaanwijzing

Het gaat bij de vragen niet om inzicht in inkomsten en uitgaven of bezittingen en schulden, maar juist om de wijze waarop u uw financiën heeft georganiseerd. Bijvoorbeeld: wie doet wat? En: zijn er bepaalde afspraken gemaakt? Door deze checklist worden dat soort zaken duidelijk.

Naarmate mensen ouder worden, neemt hun kwetsbaarheid toe en daarmee ook de kans om slachtoffer te worden van financieel misbruik. De schatting is zelfs dat één op de tien ouderen nu of in de toekomst kans loopt financieel te worden uitgebuit. U kunt leed zoals financieel misbruik voorkomen, door nu al na te denken over hoe u wilt dat uw financiële zaken geregeld worden als u daar zelf niet meer (helemaal) toe in staat bent.

Berg na het invullen deze papieren goed op. U kunt ze bij uw financiële papieren bewaren. Zo kan, in geval van nood, een derde zien wat de afspraken zijn rondom uw financiën. Dat is ook een manier om financieel misbruik te voorkomen. Zorg er wel voor dat de checklist niet gezien kan worden door mensen die niets met uw financiën te maken hebben. Aan de hand van de vragen geeft u informeel weer hoe u uw financiën heeft geregeld. Er is een mogelijkheid om dit formeel vast te leggen. Dat kan bijvoorbeeld via een levenstestament. Uw notaris kan u hierover verder informeren.

Vragen

De vragen gaan in op drie onderwerpen; bij elke vraag kunt u het antwoord voor uzelf in de tweede kolom invullen:

- A. Zicht op inkomsten en uitgaven, bezittingen en schulden.**
- B. Betrokkenheid van anderen: pinnen, (internet)bankieren en doen van belastingaangiften.**
- C. Levenstestament en nalatenschap.**

A. Zicht op inkomsten en uitgaven, bezittingen en schulden

Heeft u een overzicht van uw inkomsten en uitgaven? Ontvangt u toeslagen van de Belastingdienst? Bijvoorbeeld huur- en zorgtoeslag.	
Bewaart u uw financiële administratie in een of meerdere mappen? Heeft u bijvoorbeeld een aparte map voor uw verzekeringspapieren?	
Weet u wat u per maand vrij te besteden heeft?	
Heeft uw partner ook inzicht in uw financiën?	
Ontvangt u een persoonsgebonden budget (PGB)?	
Heeft u een eigen huis?	
Heeft u bank- en spaartegoeden, effecten, lijfrentepolissen, ander onroerend goed?	
Heeft u leningen afgesloten, heeft u schulden?	

B. Betrokkenheid van anderen: pinnen, (internet)bankieren en belastingaangiften

Krijgt u wel eens hulp bij uw bankzaken? Bijvoorbeeld bij het invullen van acceptgiro's, en/of bij internetbankieren? Van wie ontvangt u deze hulp?

Geeft u uw pinpas wel eens af? En wie beschikt er over uw pincode?

Heeft u een en/of-rekening? Zo ja, op wiens naam staat deze? Wat is de relatie met deze persoon?

Heeft u één of meerdere personen een machtiging gegeven voor één of meerdere bankrekeningen? Zo ja, wie zijn gemachtigd? Wat is de relatie met deze persoon/personen?

Heeft u (een) spaarrekening(en)?
Heeft u één of meerdere personen een machtiging gegeven voor één/ of meerdere spaarrekeningen?

Betaalt u de vaste lasten (bijv. huur/hypotheek, energie, water, zorgverzekering, belastingen) via automatische incasso? Welke betalingen gaan via automatische incasso?

Regelt u zelf de belastingaangiften?
Zo nee, wie helpt u hierbij?

C. Levenstestament en nalatenschap

Heeft u een levenstestament laten opmaken, waarin u onder andere uw financiële zaken regelt voor het geval u daartoe (tijdelijk) niet in staat bent?
En waar dan?

Heeft u een testament op laten maken? Wie zijn er op de hoogte van het bestaan van uw testament en weten deze personen waar uw testament ligt?

Heeft u een uitvaartpolis of spaargeld voor de uitvaart?

Heeft u afspraken gemaakt met uw kinderen en kleinkinderen over (jaarlijkse) schenkingen?

Deze uitgave is een initiatief van:

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport in samenwerking met de Brede Alliantie 'Veilig financieel ouder worden'.

Diverse organisaties werken hierin op lokaal, regionaal en landelijk niveau samen om financiële uitbuiting bij ouderen integraal aan te pakken (voorkomen, signaleren, melden en stoppen).

www.rijksoverheid.nl

april 2016